

GENÇLERDE MUTLULUĞUN BELİRLEYİCİLERİ: ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

DETERMINANTS OF HAPPINES IN YOUNG PEOPLE: CUKUROVA UNIVERSITY CASE

Merve MAŞA

Çukurova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekonometri, Adana/Türkiye

Doc. Dr. Gülsen KIRAL

Çukurova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekonometri, Adana/Türkiye

ÖZET

Bireylerin sürekli mutluluğu arama çabasından dolayı, mutluluk kavramı geçmişten bu yana üzerinde durulan bir konudur. Geçmiştekinin aksine, mutluluk, sadece felsefe ve filozofların ilgilendiği bir alan olmanın ötesine geçmiştir. Mutluluk, kişinin herhangi bir zaman diliminde ortalama memnuniyet düzeyi olarak ifade edilmektedir. Bu da kişinin yaşamının ne kadar kaliteli olduğu ile yakından ilişkilidir. Araştırmacılar genelde yaşın, cinsiyetin, ırkın, gelirin neredeyse bireylerin mutluluk düzeyleri ile ilgili hiç ipucu vermediğini daha çok mutluluğu etkileyen faktörlerin; kişinin yakın çevresi ile ilgili bağları, karakteristik özellikleri, bireyin kültürü, eğlence hayatı, bir işle meşgul olup olmadığının bilinmesi ile ilişkili olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bu çalışmada da; rassal örnekleme yöntemi ile Çukurova Üniversitesi öğrencilerine yüz yüze uygulanan mutluluk anketinden elde edilen verilerden yola çıkarak Çukurova Üniversitesi öğrencilerin mutluluğunun belirleyicileri Sıralı Lojit model kullanımı ile ortaya çıkarılmıştır. Sıralı lojit regresyon sonuçlarına göre, zaman yönetimini planlama düzeyi ve eğlence hayatına katılım düzeyi değişkenleri üniversite öğrencilerinin mutluluk düzeyi üzerinde anlamlı etkisi olan değişkenlerdir. Bu değişkenlere katılım düzeyi arttıkça, mutluluk seviyesinde de pozitif yönde bir artış olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencileri, Mutluluk, Sıralı Lojistik Regresyon

ABSTRACT

The concept of happiness is an issue that has been emphasized since the past due to the efforts of individuals to seek continuous happiness. Unlike in the past, happiness has gone beyond being an area of interest only to philosophy and philosophers. Happiness is expressed as the average satisfaction level of a person in any time period. This is closely related to how high a person's life is. Researchers generally indicate that age, gender, race, income almost give no clue about happiness levels of individuals; they suggested that the relationship with the person's immediate surroundings was related to their characteristics, culture of the individual, entertainment, knowing whether he was engaged in a job. In this study; based on the data obtained from the face-to-face happiness questionnaire applied to the students of Çukurova University by random sampling method, the determinants of the students' happiness were determined by using Ordered Logit model. According to the results of the Ordered Logistics model, it was concluded that time management and entertainment life had a significant effect on the happiness of university students. It is find that, as the level of participation in these variables increased, there is a positive increase in happiness level.

Key Words: University Students, Happiness, Ordered Logistic Regression

1.GİRİŞ

Tarih boyunca bireyleri ne mutlu eder? Mutluluk kavramı nedir? gibi sorulara hep cevap aranmıştır. Yüzyıllar önce filozoflar ve felsefenin ilgi odağı olan bu kavram gün geçtikçe neredeyse bütün bilim dallarının araştırma konusu olan bir kavram haline gelmiştir. Ne yazık ki mutluluğun doğası tek bir tipte açıklanamamıştır. Literatürde çok geniş yer alan mutluluk kavramı, bireylerin arzularının, ihtiyaçlarının en üst düzeyde yerine getirilmesi olarak tanımlanmaktadır. Diener vd. (2009)'ne göre mutluluk, zevk, yaşam doyumu, olumlu duygular, anlamlı bir yaşam veya memnuniyet hissi anlamına gelebilir. Geçmişten bu yana mutluluk, iyi bir yaşamın en temel bileşenlerinden biri olarak önemini korumaktadır. Yani mutluluk kendiliğinden oluşan bir olgu değildir, çeşitli etmenlere bağlıdır. Bu

konuda Frisch (2005 s.99) mutluluğu bir bütün olarak ele almıştır. Ona göre mutluluk, aşk, iş, sağlık, rekreasyonel memnuniyetinin toplamından oluştuğunu ifade etmiştir. Csikszentmihalyi ve Hunter (2005)'a göre mutluluk, tesadüfen oluşan bir olgu değildir. Mutluluk sadece tek bir nedene bağlanmamalıdır. Mutluluk, bireyin dışarıdan gelen olayları nasıl yorumladığı ile ilgili olduğundan, hem kişinin kendisi hem de dışarıdaki faktörlerden etkilenebilir. Bireyin gelir düzeyi sağlık, kişisel faktörler, çevre, aile gibi birçok faktör bireyin mutluluğunu belirlemede temel rol oynamaktadır. Andrews ve Withey (1976)'e göre mutluluk, pozitif duygu, yaşam memnuniyeti, negatif ve psikolojik sıkıntıların olmaması olarak üç ana bileşenden oluştuğunu ileri sürmüşlerdir (Lu ve Shih, 1997). Lu ve Shih (1997)'e göre mutluluk kavramı ise çeşitli faktörlerden zihnin pozitif durumlardan etkilendiği içsel bir deneyim olarak tanımlamıştır. Mutluluk genel anlamda bireyin yaşamını ne kadar kaliteli yaşamak istediği ile doğrudan ilişkilidir. Frisch, mutluluğu artırmanın beş temel maddeye dayandığını ileri sürmüştür (Frisch, 2005, s.90).

Bunlar;

- ✓ Şartları değiştirmek,
- ✓ Bir durum hakkında tutumları değiştirmek,
- ✓ Amaçları ve standartları değiştirmek,
- ✓ Öncelikleri değiştirmek,
- ✓ Önceden düşünmediğiniz alanlarda memnuniyetinizi artırmak olarak tanımlanmıştır.

Bu çalışmada da Çukurova Üniversitesi öğrencilerinin mutluluklarına etki eden faktörler belirlenecektir. Hangi sosyodemografik özelliklerdeki üniversite öğrencilerinin mutluluğa nispeten daha yakın olduğu ve mutluluğu hangi önceliklerle nerelerde aradığı araştırmanın temel konusudur. Çalışmada; mutluluk üzerinde etkili olacağı düşünülen yaş, cinsiyet, kişilik özellikleri gibi bazı değişkenlere dayalı olarak yapılan analiz sonuçları özetlenecektir.

2.LİTERATÜR TARAMASI

Chan vd. (2005); Avustralya'daki bir üniversitede 1300 öğrenciye uyguladıkları anket ile üniversite öğrencilerinin mutluluk seviyelerini belirleyen sosyal ve ekonomik faktörleri araştırmışlardır. Araştırmalarında, mutluluğu etkileyen en önemli faktörlerin zaman yönetimi, okul çalışmaları ve üniversitedeki arkadaşlık ilişkileri olduğunu tespit etmişlerdir.

Mangeloja ve Hirvonen (2007)'de yine bir anket çalışması yaparak üniversite öğrencilerinin mutluluğunu etkileyen faktörleri sıralı probit modeli kullanımı ile açıklamışlardır. Çalışmada elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin mutluluk seviyelerini en çok etkileyen şeylerin sosyal ilişkiler, çevresel faktörler, ders dışı etkinlikler, kişisel başarılar ve eğitim kaynaklı olduğu tespit edilmiştir.

Eren (2015) ise çalışmasında; TÜİK yaşam memnuniyeti anket verilerini kullanarak eğitim ve mutluluk arasındaki ilişkinin gelirden etkilendiğini ortaya çıkarmıştır. Ayrıca, 2008 krizinin de mutluluk üzerinde negatif etkisi olduğunu vurgulamıştır.

Tella vd. (2003), mutluluk ve makroekonomik değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemiş ve zenginliğin, mutluluğun makroekonomik değişkenlerle ilişkili olduğunu saptamışlardır.

Requena (1995), mutluluk ve arkadaşlığı ele aldığı çalışmasında mutluluk ve arkadaşlık ilişkisi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Gelir arttıkça mutluluğun da arttığını ileri sürmüştür.

Kahyaoğlu (2008), mutluluğu etkileyen faktörleri sıralı probit yöntemi ile incelemiştir. Sonuç olarak, kadınların erkeklere oranla daha mutlu olduğunu, gelirin, sağlığın, refahın mutluluk üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu ortaya çıkarmıştır.

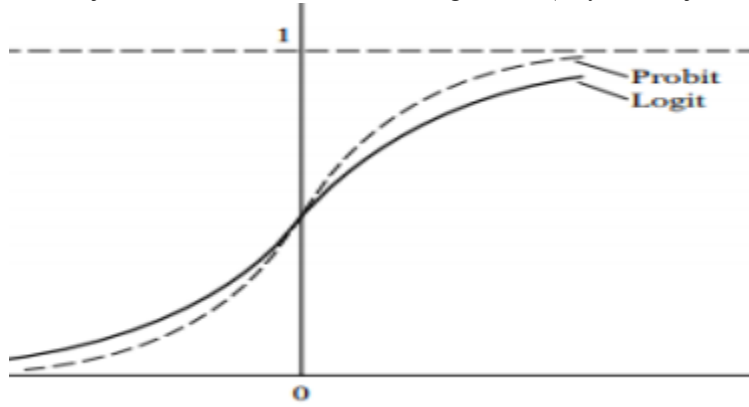
3.VERİ VE YÖNTEM

Anket soruları Chan vd. (2005) tarafından oluşturulan ölçekten yolla çıkılarak oluşturulmuştur. Çerçeve 2018-2019 eğitim öğretim yılı içinde Çukurova Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerden oluşmaktadır. Toplamda 630 kişiye anket uygulanmış, eksik ve hatalı giriş nedeni ile 18'i iptal edilip 612 anket üzerinden araştırma tamamlanmıştır. Araştırmada kullanılacak olan veriler, rassal örnekleme yöntemi kullanılarak yapılan yüz yüze anketler aracılığı ile temin edilmiştir. Anket verilerinin değerlendirilmesinde; Statistics Package for the Social Sciences (SPSS 18.0) paket programı kullanılmıştır.

Anket 3 bölümden oluşmakta olup analizlerde kullanılan değişkenler aşağıdaki şekildedir. Demografik değişkenler: Yaş, cinsiyet, medeni durum. Ekonomik değişkenler: Aylık harcama düzeyi, ailenin aylık geliri, ulaşmak istenilen gelir, çalışma durumu. Ekonomik olmayan değişkenler: Sosyal ilişkiler, sosyal ve kültürel faktörler, dini eğilim, çalışma ortamından duyulan memnuniyet, çevre ile ilgili faktörler, sağlık ve kamu hizmetlerinden duyulan memnuniyet, üniversiteden duyulan memnuniyet düzeyi, üniversitenin kültürel ve sosyal aktivitelerinin yeterliliği şeklindedir. Bağımlı değişken öğrencilerin mutluluk düzeyini ölçmekte olup, "Hayatınızı bir bütün olarak ele aldığınızda ne kadar mutlusunuz?" sorusuna verilen cevaplar ile belirlenmiştir. Cevaplar; Kesinlikle Katılmıyorum=1, Kesinlikle Katılıyorum=5 olmak üzere sıralı ve kategorik 5'li likert ölçeği ile tanımlanmıştır. Çukurova Üniversitesi öğrencilerinin mutluluğu nasıl algıladıkları ve mutluluklarına etki eden en önemli faktörler farklı ekonometrik modeller denenerek belirlenmiştir.

Analizde bağımlı değişkenin tanımlanmasına bağlı olarak lojit ya da probit regresyon yöntemlerinden birinin seçilmesi uygundur. Lojit ve probit modeller nitel olarak benzer sonuçlar verse de, katsayıları doğrudan karşılaştırılmaz. Şekilden de görüldüğü gibi, iki model arasında pek bir fark olmamasına rağmen, lojit modelde p_i : 0 veya 1'e probit modelden daha yavaş yaklaşır.

Şekil 1.1 Lojit ve Probit Model Kümülatif Dağılımları (Kaynak: Gujarati , 2005 , s.568)

Analizlerde lojistik regresyon analizi kullanımı tercih edilmiştir. Lojistik regresyon analizi, bağımlı değişkenin niteliğine göre binary (ikili), multinominal ve sıralı lojistik regresyon olmak üzere 3 farklı grupta incelenmektedir. Araştırmada kullanılan bağımlı değişkenin cevap kategorileri arasında bir sıralı ve kategorik bir yapı olması nedeni ile sıralı lojistik regresyon yöntemi kullanılmıştır.

Sıralı lojistik regresyon analizinde gözlenebilen aralıklı ve sıralı kategorilere sahip Y bağımlı değişkeni ardından gözlenemeyen ve sürekli bir değişkenin olduğu düşüncesine dayalı hesaplamalar yapılmaktadır. Bu değişken gizli değişken adını alır ve y^* ile gösterilir. y^* , X bağımsız değişkenleri aracılığı ile açıklanır ve aşağıdaki gibi tanımlanır.

$$y^* = \beta_i \cdot X_i + u_i$$

y^* direkt olarak gözlemlenemeyen verileri temsil eden bir alternatiftir olup yorumlar doğrusal regresyon modeline benzer şekilde yapılmaktadır. Hata terimini ifade eden u_i ; 0 ortalamaya sahip ve simetrik olarak kabul edilir. Bağımlı değişken ile gizil değişken arasındaki ilişki aşağıdaki şekilde tanımlanmaktadır.

$$y = 1 ; \text{ eğer } y^* \leq a_1$$

$$y = 2 ; \text{ eğer } a_1 \leq y^* \leq a_2$$

$$y = 3 ; \text{ eğer } a_2 \leq y^* \leq a_3$$

.....

$$y = J ; \text{ eğer } a_{j-1} \leq y^*$$

Bilinmeyen kesme noktaları a_j ile gösterilmektedir ve $(-\infty, \infty)$ aralığında değerler almaktadır. Bu kesme noktaları β_j ile birlikte tahmin edilir. Ayrıca bu noktalar arasında $0 < a_1 < a_2 < \dots < a_{j-1}$ şeklinde bir pozitif olma koşulu bulunmaktadır. Her zaman kategori sayısının bir eksiği kadar kesme noktası bulunur. Bu noktalar yardımı ile y bağımlı değişkenine ait çıkarsamalar yapılır.

Sıralı Lojistik Regresyon analizini uygulayabilmek için paralellik varsayımının sağlanması gerekmektedir. Bu varsayım bağımlı değişkene ait tüm alt kategorilerin birbirine paralelliklerini uygunluğunu test eder. Bu varsayımın yerine gelmediği durumlarda değişik yaklaşımlar kullanılır. Bunlar aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- ✓ Bazı kategoriler az sayıda denek içeriyorsa, iki ya da daha fazla kategori birleştirilebilir.
- ✓ İkili sıralı lojistik analiz yapılabilir.
- ✓ Kısmi orantılı odds modeli kullanılabilir.
- ✓ Multinomial lojistik regresyon kullanılabilir.

4. ANALİZ VE BULGULAR

Ankete katılan Çukurova Üniversitesi öğrencilerinin demografik özellikleri Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Bilgileri-Frekans Dağılımı

Değişkenler	Tanım	Frekans (%)
Cinsiyet	Kadın	63.0
	Erkek	37.0
Sınıf	1.Sınıf	17.0
	2.Sınıf	42.5
	3.Sınıf	23.5
	4.Sınıf ve üzeri	16.8
Aylık Harcama Düzeyi	0-599 TL	40.8
	600-999 TL	33.9
	1000-1499 TL	15.0
	1500 ve üzeri	10.2

Tablo 1’de görüldüğü gibi, ankete katılanların %63 ‘ünü kadınlar, %37 sini erkekler oluşturmaktadır. Birinci sınıfta okuyan öğrenciler verinin %17’sini, ikinci sınıf öğrencileri %42.5’ini, üçüncü sınıf %23.5’ini, dördüncü sınıf ve üzerinde okuyan öğrenciler ise %16.8’lik kısmını oluşturmaktadır. Üniversite öğrencilerinin aylık harcama düzeylerine baktığımızda ise %40.8’i 0-599TL’arası, %33.9’u 600-999TL arası, %25.2’si ise 1000tl ve üzeri aylık harcama düzeyine sahiptir.

Tablo 2. Paralellik Varsayımı Testi Sonuçları

Model	-2LogLikelihood	Ki-Kare	sd	p
Sıfır Hipotezi	821.858			
Genel	789.999	31.859	22	.080

Lojit bağlantı fonksiyonu aracılığıyla elde edilen paralellik varsayımına uygunluk testine dair sonuçlar Tablo 2’deki gibidir.

H₀: Parametre tahminleri aynı kesme noktasından geçer.

H₁: Parametre tahminleri farklı kesme noktalarından geçer.

Bilindiği gibi, paralellik varsayımı gereği, parametrelerin tahmini değerlerinin bağımlı değişkenin tüm kategorileri için aynı kesme noktasından geçmeleri şartı bulunmaktadır.

Paralellik varsayım Tablo 3’de görüldüğü üzere Ki-kare ile test edilmiştir. p olasılığı 0.080 olup bu değer 0.05’ten büyük olduğu için H_0 hipotezi reddedilemez ve paralellik varsayımının sağlandığı ifade edilebilir.

Tablo 3. Ki-Kare Test Sonuçları

	Ki-Kare	sd	p
Pearson	890.039	844	.132
Deviance	732.184	844	.998

H₀:Model verilere uyum göstermektedir.

H₁:Model verilere uyum göstermemektedir.

Modelin uyum iyiliğinin incelenmesi konusunda Pearson ve sapma (deviance) ki-kare değerlerine bakılır. Tablo 3’te görüldüğü üzere, Pearson için ($p=0,132>0,05$) ve Deviance için ($p=0,998>0,05$) olduğundan H_0 hipotezi kabul edilir. Model uyum iyiliğinin sağlandığı görülür.

Tablo 4. Pseudo-R² Değerleri Aracılığıyla Uyum İyiliği Değerlerinin İncelenmesi

Cox ve Snell	.296
Nagelkerke	.348
McFadden	.185

Modelin uyum iyiliği Pseudo R² değeri ile de kontrol edilmiştir. R² değeri bağımlı değişkenin yüzde kaçının bağımsız değişkenler tarafından açıkladığını gösteren bir ölçüdür. R² değerleri Lojistik Regresyon için iyi bir ölçüt olmadığından dolayı bu tip analizlerde Pseudo R² değerlerine bakılır. Pseudo R² değerlerinin 0,20-0,40 arasında olması durumunda açıklama oranının yeterli olduğu söylenir (Şenel ve Alatlı, 2014). Tablo 4’e göre, Cox ve Snell R² 0,296 ve Nagelkerke R² 0,348 bulunmuştur. Bu değerler 0.20-0.40 arasında olup yeterince uygun olarak kabul edilebilir.

Tablo 5’teki verilere göre 6 bağımsız değişkenden 2’sinin belirli kategoriler itibariyle anlamlı çıktığı görülmektedir. Bu iki değişken (eğlence hayatı ve zaman yönetimi) anlamlı bulunan kategorileri ile yorumlanacak, anlamsız bulunan diğer değişkenler ise yorumlanmayacaktır.

Eğlence Hayatı: Eğlence değişkeninin 5 alt kategorisi bulunmaktadır. Eğlence hayatına hiç katılmıyorum (=1), tamamen katılıyorum (=5) olmak üzere kodlanmıştır. Referans son kategori olan tamamen katılıyorum olarak seçilmiştir. Araştırma sonucunda üç alt kategori %5, bir alt kategori %10 önem düzeyinde olmak üzere mutluluk bağımlı değişkeni üzerinde anlamlı etkileri olduğu Tablo 5’den görülmektedir.

Eğlence hayatına hiç katılmayan öğrencilerin (Eğlence hayatı=1) eğlence hayatına tamamen katılan (Eğlence hayatı=5) öğrencilere göre mutluluk düzeylerine bakıldığında (katsayı negatif olduğundan) mutluluk düzeylerinin daha düşük olduğunu söyleyebiliriz. Eğlence hayatına hiç katılmayan öğrenci tamamen katılan öğrenciye göre mutluluk değişkeni üzerinde $\text{Exp}(-3.042)=0.05$ kat daha etkindir. Katsayı eksi olduğundan etki negatif yöndedir. Yani, eğlence hayatına katılmadığı için mutluluk düzeyi tamamen katılanlara göre daha düşüktür. Benzer şekilde diğer alt kategorilerde de aynı yorumlar yapılabilir. Katsayılara baktığımızda eğlence hayatına katılım derecesi arttıkça mutluluk düzeyinde de pozitif yönde bir artış olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 5. Sıralı Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	β	S.H.	p
Bağımlı değişken			
Mutluluk=1	-5,53	1,081	0
Mutluluk=2	-3,098	1,064	0,004
Bağımsız değişkenler			
Cinsiyet=0	-0,103	0,185	0,578
Cinsiyet=1	0 ^a	.	.
Yaş-kategori=1	-0,425	1,182	0,719

Yaş-kategori=2	-0,292	0,871	0,738
Yaş-kategori=3	0,008	0,866	0,993
Yaş-kategori=4	-0,492	0,874	0,573
Yaş-kategori=5	-1,659	1,019	0,103
Yaş-kategori=6	1,368	1,478	0,355
Yaş-kategori=7	0 ^a	.	.
Eğlence hayatı=1 (Hiç katılmıyorum)	-3,042	0,433	0.000
Eğlence hayatı=2	-2,15	0,343	0.000
Eğlence hayatı=3	-1,242	0,304	0.000
Eğlence hayatı=4	-0,532	0,305	0,081
Eğlence hayatı=5 (Tamamen katılıyorum)	0 ^a	.	.
Zaman yönetimi=1 (Hiç katılmıyorum)	-2,258	0,538	0.000
Zaman yönetimi=2	-1,829	0,478	0.000
Zaman yönetimi=3	-1,35	0,419	0,001
Zaman yönetimi=4	-0,723	0,42	0,085
Zaman yönetimi=5 (Tamamen katılıyorum)	0 ^a	.	.
Bina tesisleri=1	0,172	0,479	0,719
Bina tesisleri=2	-0,636	0,42	0,13
Bina tesisleri=3	-0,289	0,38	0,446
Bina tesisleri=4	0,295	0,388	0,447
Bina tesisleri=5	0 ^a	.	.
Çalışma ortamından memnuniyet=1	-0,452	0,451	0,316
Çalışma ortamından memnuniyet =2	-0,435	0,431	0,312
Çalışma ortamından memnuniyet =3	-0,336	0,445	0,451
Çalışma ortamından memnuniyet =4	0 ^a	.	.

Zaman Yönetimi: Zaman yönetimi değişkeninin 5 alt kategorisi bulunmaktadır. Öğrenciler ‘Zaman yönetiminde oldukça başarılıyım’ sorusuna; Hiç katılmıyorum (=1), Tamamen katılıyorum (=5) olmak üzere 5 alt kategoride cevap vermişlerdir. Analiz sonrası üç alt kategorinin %5, bir alt kategorinin ise %10 önem düzeyinde, mutluluk bağımlı değişkeni üzerinde anlamlı etkileri olduğu saptanmıştır. Zaman yönetiminde başarısız olan öğrencinin (Zaman yönetimi=1) zaman yönetiminde çok başarılı olan öğrencilere göre (Zaman yönetimi=5) mutluluk düzeylerinin daha düşük olduğu görülmektedir. Zaman yönetiminde başarısız olan öğrenci tamamen başarılı olan öğrenciye göre mutluluk değişkeni üzerinde $\text{Exp}(-2.258)=6.13$ kat daha etkindir. Katsayı eksi olduğundan etki negatif yöndedir. Yani zaman yönetiminde başarılı olamayan öğrenci için mutluluk düzeyi, başarılı olan öğrencilere göre daha düşüktür. Benzer şekilde diğer alt kategorilerde de aynı yorumlar yapılabilir. Katsayılara baktığımızda zaman yönetiminde başarı arttıkça mutluluk düzeyinde de pozitif yönde bir artış olduğu gözlemlenmektedir.

6. SONUÇ VE YORUMLAR

İnsanlığın varoluşundan bu yana mutluluk kavramı araştırmacılar tarafından hep bir odak noktası olmuştur. Bireyler hem bireysel açıdan hem de toplumsal açıdan mutluluğa ulaşmanın yollarını aramışlardır. Ancak, mutluluğa ulaşmanın kesin ve nihai bir sonucuna ulaşamamıştır. Bireylerin yaşam şartları, kişisel özellikler, çevresel faktörlerin farklılığı göz önüne alınacak olursa mutluluğa dair farklı tanımlamalar yapılabilir. Dünya’da ve Türkiye’de de bu kavram üzerinde hala önemle durulmaktadır. Çukurova Üniversitesi’nde yapılan mutluluk araştırması anketine ait verilerin sıralı lojistik regresyon analizi aracılığıyla öğrencilerin mutluluk düzeyleri araştırılmıştır. Yaş ve cinsiyet değişkenlerinin mutluluk bağımlı değişkeni üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı gözlemlenmiştir. Yani, yaşın ve cinsiyetin mutluluğu belirlemede bir ölçüt olmadığı görülmektedir. Zaman yönetimi değişkenine gelince; Chan vd. (2005) yaptıkları çalışmada olduğu gibi bu çalışmada da üniversite öğrencisinin zaman yönetimi konusunda başarılı olmasının mutluluk düzeyini artırıcı etkisi olduğu

sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, öğrencilerin eğlence hayatlarının mutluluk düzeyleri üzerinde önemli bir etkisi olduğu görülmüştür. Yani bireyin eğlence hayatına katılım düzeyi arttıkça mutluluk düzeyinde de pozitif yönde bir artış olduğu gözlemlenmiştir. Çalışma ortamından duyulan memnuniyet ve üniversite binaları spor tesislerinin şartlarının iyi olmasının ise mutluluk bağımlı değişkeni üzerinde önemli bir etkisi olmadığı görülmektedir.

Öğrencilerin mutluluk düzeyini belirleyen sosyal, ekonomik bileşenlerin ortaya çıkarılması ile memnuniyet düzeyinin artırıcı sürdürülebilir bir eğitim öğretim modeli oluşturabilir. Öğrenciler tarafından talep edilen ve yapılması mümkün olan eksikliklerinin tamamlanması mutluluk seviyesini arttıracak başarıyı da beraberinde getirecektir. Eksiklerin belirlenip, çözüm önerileri sunumu gençlerimizin ve dolayısıyla ülke geleceği için de önemlidir.

KAYNAKÇA

- Andrews, F. M., & Withey, S. B. (1976). *Social Indicators of Well-Being* (PlenumPress, New York).
- Chan, G., Miller, P. W., & Tcha, M. (2005). Happiness in university education. *International Review of Economics Education*, 4(1), 20-45.
- Csikszentmihalyi, M., & Hunter, J. (2003). Happiness in everyday life: The uses of experience sampling. *Journal of happiness studies*, 4(2), 185-199.
- Diener, E., Diener, M., & Diener, C. (2009). Factors predicting the subjective well-being of nations. In *Culture and well-being* (pp. 43-70). Springer, Dordrecht.
- Eren, K. (2015). *Subjective Well-Being and the Determinants of Happiness in Turkey: 2004–2013 Period*. Istanbul: Retrieved from Ulusal Tez Merkezi (10076385).
- Frisch, M. B. (2005). *Quality of life therapy: Applying a life satisfaction approach to positive psychology and cognitive therapy*. John Wiley & Sons.
- Kahyaoğlu, O. (2008). *Yaşam memnuniyeti ve yaşam memnuniyetini etkileyen değişkenler ile ekonometrik uygulama: Türkiye örneği* (Doctoral dissertation, DEÜ Sosyal Bilimleri Enstitüsü).
- Lu, L., & Shih, J. B. (1997). Sources of happiness: A qualitative approach. *The Journal of Social Psychology*, 137(2), 181-187.
- Mangelaja, E., & Hirvonen, T. (2007). What makes university students happy?. *International Review of Economics Education*, 6(2), 27-41.
- Requena, F.: 1995, *Friendship and subjective well-being in Spain: A crossnational comparison with the United States*, *Social Indicators Research* 35, pp. 271–288.
- Şenel, S., Alatlı, B. (2014). *Lojistik Regresyon Analizinin Kullanıldığı Makaleler Üzerine Bir İnceleme*, *Dergi Park, Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, C. 5, S. 1.
- Tella, R. D., MacCulloch, R. J., & Oswald, A. J. (2003). The macroeconomics of happiness. *Review of Economics and Statistics*, 85(4), 809-827.